

En försäkringskassa har mot den försäkrades vilja lämnat ut handlingar till utländsk myndighet

I en anmälan till JO klagade AA på att Stockholms läns allmänna försäkringskassa mot hans uttryckliga begäran hade skickat sekretessbelagda handlingar till Turkiet.

Sedan försäkringskassans akt lånats in och granskats i relevanta delar remitterades ärendet till försäkringskassan för utredning och yttrande. I sitt remissvar hänvisade kassan (direktören BB) inledningsvis till en redogörelse från lokalkontorsområde Västerort (försäkringsspecialisten CC). Av denna redogörelse framgår bl.a. följande.

Den 23 september 1997 var den försäkrade på besök hos sin rehabiliteringshandläggare med anledning av förestående prövning av förtidspension. Den försäkrade uppgav då att han inte vill att "EUpapper" angående hans pension skickas till Turkiet då han är flykting och inte vill att de turkiska myndigheterna ska få reda på var han befinner sig. Vid besöket ifylldes blanketten Staf 263, Uppgifter för prövning av rätt till förtidspension/sjukbidrag. I denna skrev den försäkrade att han helst inte vill att pensionshandlingarna sänds till Turkiet.

Den 29 oktober 1997 fattades beslut om att den försäkrade hade rätt till halv förtidspension istället för sjukpenning.

Den 19 oktober 1997 skickade en pensionshandläggare ett brev till den försäkrade med uppmaning att fylla i markerade frågor i den med brevet bifogade blanketten. Det angavs att det var med anledning av att den försäkrade förvärvsarbetat i Turkiet och kunde ha rätt till pension därifrån.

Pensionshandläggaren har uppenbarligen inte noterat uppgifterna om att den försäkrade inte önskar att handlingar skickas till Turkiet. Normalt finns ingen anledning för pensionshandläggarna att läsa journalnoteringar men noteringen på Staf 263 borde ha uppmärksammats. På denna står att den försäkrade helst inte vill att pensionshandlingarna sänds till Turkiet.

Det finns en konvention om pension mellan Sverige och Turkiet som innebär att den försäkrade måste ansöka om pension från Turkiet. Det var således en ansökningshandling som skickades till den försäkrade och frågorna var även ställda på turkiska.

Den 24 november 1999 [torde avse 1997; JO:s anm.] inkom den ifyllda blanketten från den försäkrade.

Den 26 november 1999 [torde avse 1997; JO:s anm.] skickade pensionshandläggaren blanketten till pensionsmyndigheten i Turkiet och då hade blanketten kompletterats med uppgifter som ifyllts av försäkringskassan. Det var bl.a. uppgift om den försäkrades adress.

Den 21 juli 1998 inkom ett brev från pensionsmyndigheten i Turkiet med begäran om läkarintyg och beslut. Detta för att kunna handlägga ansökan om pension.

Den 19 november 1998 skickade en handläggare kopia av läkarutlåtande och beslut om förtidspension till pensionsmyndigheten i Turkiet.

Den 1 april 1999 ringde den försäkrade och undrade varför försäkringskassan meddelat Turkiet att han fått pension. Den 20 april 1999 återkom den försäkrade i ärendet och angav bl.a. att han fått reda på att en rättslig prövning enligt terroristlagen gjorts i Turkiet i slutet av 1997 och att han blivit dömd. Den försäkrade begärde vid samtalet en skriftlig redogörelse om varför handlingar skickats till Turkiet trots att han inte ville detta.

Den 29 april 1999 skickar försäkringsspecialisten inom pensionsområdet ett skriftligt svar till den försäkrade. I denna angavs att pensionsavdelningen inte observerat att den försäkrade inte ville ansöka om pension från Turkiet. I brevet ställdes frågan om varför den försäkrade fyllde i blanketten (ansökan om pension) och då inte meddelade oss att det kunde innebära en fara.

Vidare anges att försäkringskassan inte hade skickat blanketten till Turkiet mot hans vilja.

Klart framkommer att den försäkrade fyllt i en blankett om ansökan av pension i Turkiet trots att man av blanketten borde kunna utläsa att den ska skickas till Turkiet. Den försäkrade har dock klart och tydligt uppgivit att han inte vill att handlingar ska skickas till Turkiet. Av denna anledning borde en personlig kontakt tagits med den försäkrade innan ansökningsblanketten skickades till honom eller innan det att handlingar skickades till Turkiet.

BB tillade bl.a. följande.

Bakgrund

AA uppgav på sin ansökan om förtidspension daterad 23 september 1997, under övriga upplysningar, att han helst inte ville att hans pensionshandlingar skulle sändas till Turkiet. Detta finns också antecknat i journalanteckning daterad 23 september 1997.

Pensionshandläggaren har inte uppmärksammat dessa uppgifter i akten. Då AA i ansökan uppgivit att han förvärsarbetat i Turkiet har handläggaren sänt ansökningsblankett för erhållande av pension i Turkiet till AA. Handlingarna har sedan sänts till Turkiet för handläggning.

Yttrande

I 20 kap. 9 a § lagen om allmän försäkring framgår att till ett utländskt socialförsäkringsorgan får utan hinder av sekretess lämnas sådana uppgifter om enskilda som behövs vid tillämpningen av en internationell överenskommelse som Sverige anslutit sig till.

Pensionshandläggaren sände över handlingar rörande AA till Turkiet med anledning av konventionen om pension mellan Sverige och Turkiet.

Försäkringskassan anser inte att AA:s pensionsärende har handlagts på ett tillfredsställande sätt. Det är mycket viktigt att den som skall handlägga ett ärende tar del av all information i ärendet, så att viktig information inte förbises.

AA:s pensionshandlingar skulle inte ha sänts till Turkiet. Även om AA fyllt i hemsänd ansökningshandling kan han därmed inte anses ha lämnat sitt samtycke till att han nu ville ansöka om pension från Turkiet. Lokalkontoret borde [ha] kontaktat AA innan handlingarna skickades till Turkiet.

Lokalkontoret har lämnat en skriftlig redogörelse till AA varför hans handlingar sändes till Turkiet och bett om ursäkt för det inträffade.

Försäkringskassan ser allvarligt på det inträffade och beklagar det obehag som detta medfört för AA.

AA kommenterade remissvaret genom ombud.

I sitt beslut den 29 mars 2000 anförde JO Pennlöv följande i bedömningsdelen.

Enligt 20 kap. 9 a § lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL) får en försäkringskassa till ett utländskt socialförsäkringsorgan utan hinder av sekretess lämna sådana uppgifter om enskilda som behövs vid tillämpningen av en internationell överenskommelse som Sverige anslutit sig till. Av förordningen (1981:208) om tillämpning av en konvention den 30 juni 1978 mellan Sverige och Turkiet rörande social trygghet framgår att nämnda konvention jämte tillämpningsföreskrifter skall lända till efterrättelse här i riket.

Av utredningen i ärendet framgår att försäkringskassan har skickat handlingar som normalt är föremål för sekretess enligt 7 kap. 7 § sekretesslagen (1980:100) till ett turkiskt socialförsäkringsorgan med anledning av nyss nämnda konvention mellan Sverige och Turkiet rörande social trygghet. Av den ovan nämnda sekretessbrytande regeln i AFL framgår att försäkringskassans handlande inte står i strid med sekretesslagens bestämmelser.

Det sagda innebär emellertid inte att det var korrekt av försäkringskassan att överända de aktuella handlingarna till det turkiska försäkringsorganet. Av försäkringskassans journalanteckningar i AA:s pensionsärende framgår tydligt att AA inte önskade att hans handlingar skulle skickas till Turkiet. Kassan borde därför enligt min mening inte ha översänt handlingarna dit. Kassan har lämnat en skriftlig redogörelse till AA om varför hans handlingar översändes till Turkiet och bett om ursäkt för det inträffade. Försäkringskassan kan dock inte undgå kritik för sitt handlande.